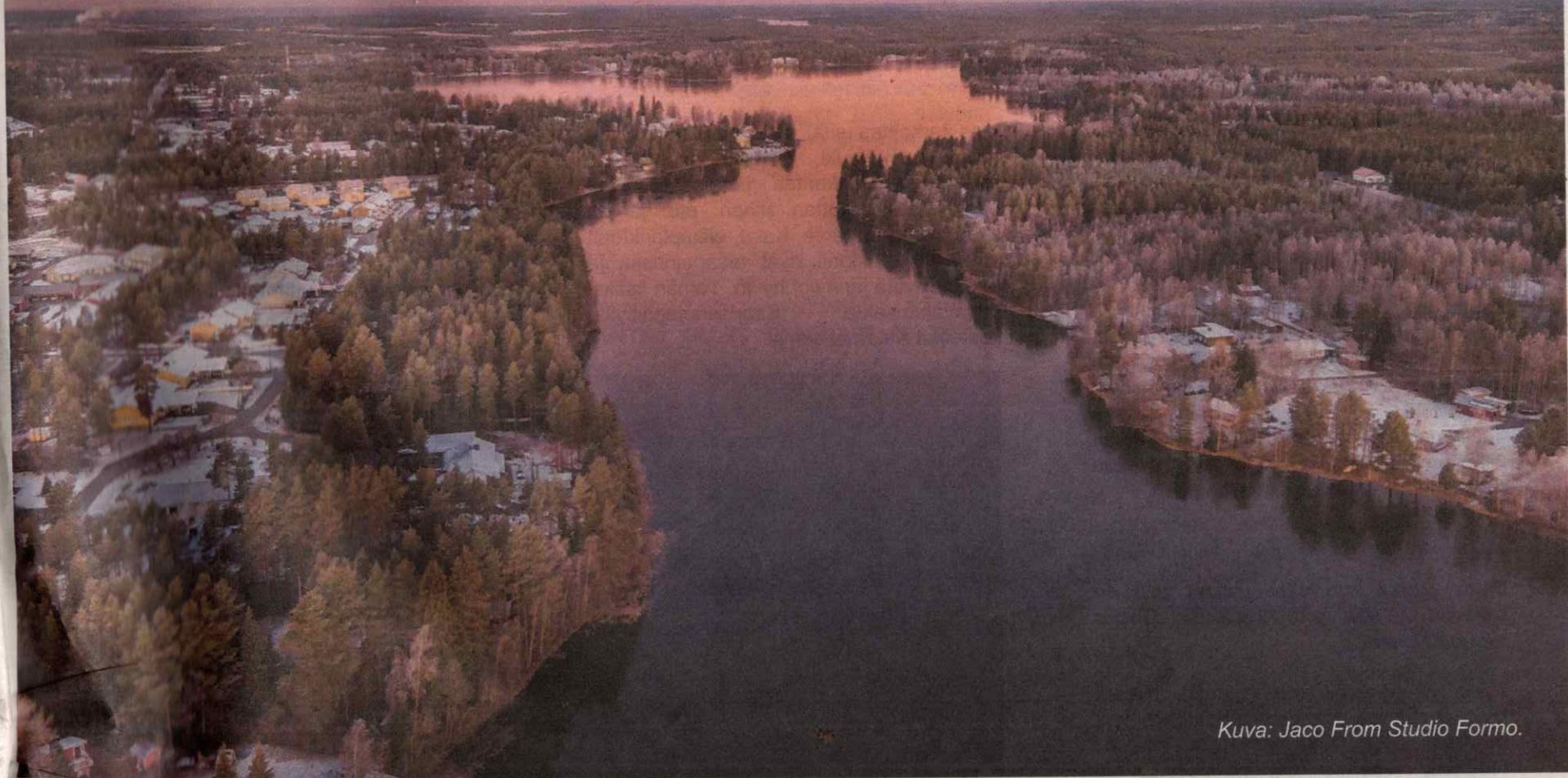

Jääli

Kuva: Jaco From Studio Formo.

Jäälin varsinaisen asutuksen vaiheista ei historiankirjoista löydy, vaan se sisältyy Kiimingin pitäjän kokonaisuuteen. Kiinteää asutusta Kiiminkiin on syntynyt 1550-luvulla ja verokirjojen mukaan Kiimingin kylässä oli vuonna 1570 13 taloa. 1600-luvun alussa Kiiminkiin tuli uusia sukuja, muiden muassa Tirit, ja Tirin koko manttaalin talo, joka lienee vanhin verotalo Jäälissä.

Tätähän pitää kysyä Tiriltä. Kari Tiri, pitääkö paikkansa?

- Pitää paikkaansa, mutta Tirin tila ei valitettavasti ole meidän tila ja olen sanonutkin lapsille, ettei kannata kaikesta innostua. Myöhemmin Tirin tila jaettiin kahtia ja toisesta tilasta tuli Kalamäentila.

Wikipedia kertoo seuraavaa: Jäälin nimen alkuperää ei tunneta täysin varmasti. Tiedetään, että Jäälinjärvi lienee vanhoja lappalaisnimiä. Se sisältää ehkä alun perin lapin sanan jälle, jelle, alle ('länsi, läntinen').

Mistä nimi Jääli tulee?

- Nimi taitaa tulla saamen kielestä, mutta tarkempaa tietoa ei ole.

Mutta mistä johtuu, että juuri Jääliin on aikanaan tullut asutusta, mikä oli se puoleensa vetävä voima?

- Jäälinjärvi veti ihmisiä puoleensa. Järvi oli erittäin kalaisa ja puhdasvetinen. Esimerkiksi Kalamäki oli ennen paikka, johon kalastajat saapuivat ja siihen viereen laskee myös kalaisa Saarisenoja.

Mutta siirrytäänpäs lähemmäs nykyaikaa. Tänne on suunniteltu isoja hankkeita, jotka eivät toteutuneet, mutta kuitenkin 70-luvulla Jääli kasvoi räjähdysmäisesti. Mitkä mielestäsi johtivat tähän?

- Eino Ervasti ehdotti yliopiston sijoittamista Jääliin, mutta se ei ottanut tuulta purjeisiin. Samoin kävi lentokenttähankkeelle, jota mietittiin sijoitettavaksi Laivakankaalle. Oulunsalo voitti tämän kisan. Nämä olisivat olleet hienoja hankkeita toteutuessaan, mutta ilman näitäkin Jääli lähti kasvuun ja tähän oli syynä kaavoituksen valmistuminen 70-luvun alussa ja Oulun läheinen sijainti.

Uusi koulu avattiin 1977. Koulu oli heti liian pieni, ostoskeskus oli ihan mitätön, tiet oli sorateitä, kasvoiko Jääli liian nopeaa?

- Kiimingin kunta ei pystynyt kehittämään Jääliä tarvittavalla vauhdilla, oliko kyseessä resurssit vai halu... jokainen voi itse miettiä asiaa.

Jäälihalli valmistui vuonna 1987, miten se mielestäsi vaikutti kylän kasvuun ja ilmapiiriin?

- Vaikutti todella paljon kylän ilmapiiriin. Halli veti puoleensa tuhansia harrastajia. KKP perustettiin ja hallista tuli kylän yhteinen kokoontumispaikka. Hallin viereen rakennettiin tenniskenttä ja kun vieressä oli jo valmiiksi urheilukenttä, niin keskelle kylää syntyi urheilukeskus.

Nyt on uusi koulu ja palvelutkin ovat parantuneet ja tietkin on kunnossa, onko nyt asiat hyvin?

- Ainahan on kasvukipuja, mutta pääsääntöisesti asiat ovat hyvällä mallilla. Tiet ovat hyvässä kunnossa, kuten myös infra. Mielestäni kylä on myös siistiytynyt ja täällä on hyvä elää. Toki enemmänkin olisi mahdollisuuksia kehittää.

JÄÄLICYROKKI
10.6.2023

WWW.JCR.FI

JÄÄLINJÄRVI – Keidas keskellä Oulua

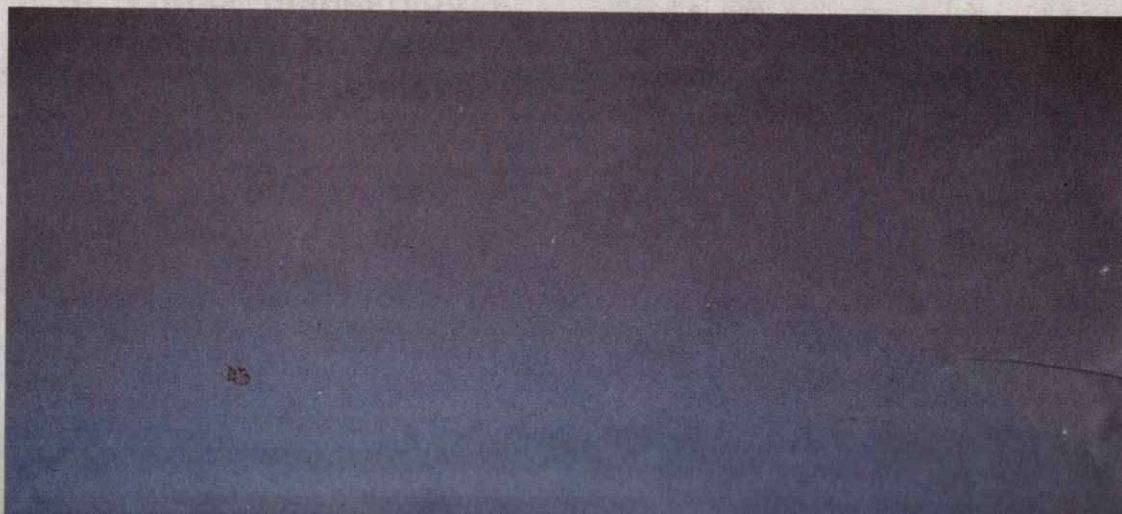
Jäälinjärvi on Jäälin maisemallinen keskus ja keskeinen vetovoimatekijä. Rarinat ovat kutakuinkin kauttaaltaan asutut. Pohjoispää ja lounaisranta ovat asemakaava-aluetta, ja myös muu osa järveä on joko pysyvän tai vapaa-ajan asutuksen käytössä. Kaupunki omistaa rantaa useissa kohdissa, ja niiden kautta myös muilla kuin rannanomistajilla on mahdollisuus järven virkistyskäyttöön. Myös joillakin yrityksillä ja yhteisöillä on rannoilla virkistyskäyttöä palvelevia kiinteistöjä. Järven länsipäässä Jäälinmajan yhteydessä on kaupungin ylläpitämä uimaranta. Jäälinjärvi soveltuu myös mainiosti virkistyskalastukseen.

Mutta missä kunnossa järven vesi on oikeasti. Tätä piti kysäistä Birger Ylisaukko-ojalta.

- Vesi on hyvässä kunnossa, mutta on ehkä hyvä ymmärtää, mistä on lähdetty ja mitä on tapahtunut. Vielä 80-luvulla vesi oli tummaa, mutta läpinäkyvää. Vesi oli siis

taas tarkoittaa sitä, että petokalat, kuten esimerkiksi hauki, pystyvät luontaisesti hoitamaan kalakantaa järvessä. Tämä puolestaan vaikuttaa siihen, että järven ravintoketju on terve. Kalat, eläinplanktonit ja kasvisplanktonit ovat tasapainossa ja tämän myötä järvi voi hyvin. Tämän lisäksi pintavalutusalue Saarisenojanniityllä, kosteikot Kalamäkeen ja

Kokkojärvenniitylle ja Korteojalle sekä pintavalutusjärjestelyt ja lietteenpoisto Kokko-ojan haaraan ovat tuottaneet hyviä tuloksia. Nyt on myös tiedossa, että järveen on laskeutunut rautaa ja humusta ja järven perukasta erotetulla lasketusaltaalla on myös pystytty vaikuttamaan tähän asiaan tehokkaasti.

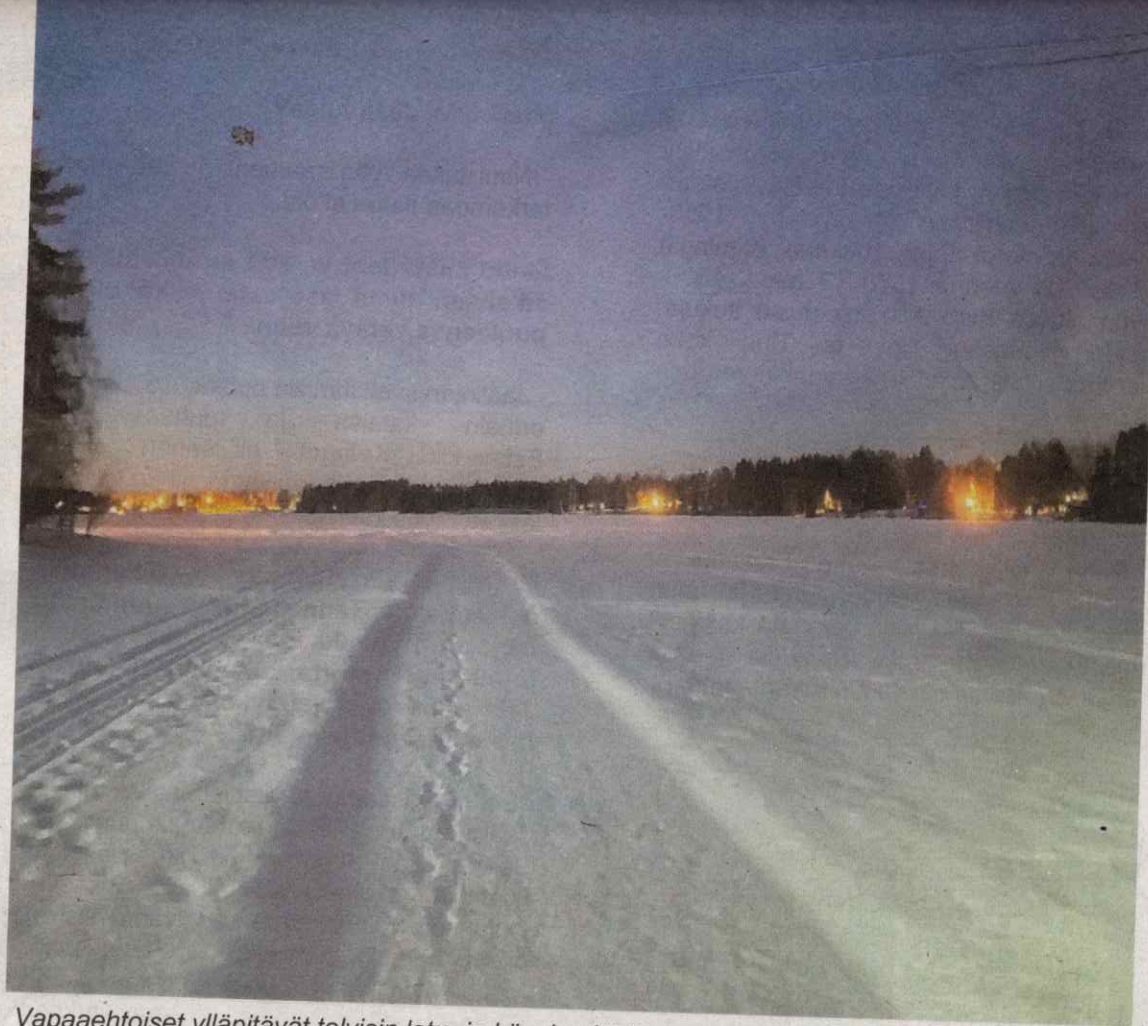
virikistyskäyttöön hyvässä kunnossa. 90-luvulla veden laatu alkoi muuttua ja ihmiset alkoivat kutsua Jäälinjärvessä uintia mutakylvyksi. Järveen kerääntyi ainesta, josta ei ihan tarkkaan tiedetty, mitä se oli ja mistä sitä tuli. Järvessä esiintyi ihmisten kiusaksi niin limalevää kuin myös sinilevää. Asialle täytyi tehdä jotakin ja sen seurauksena syntyi Kiimingin – Jäälin Vesienhoitoyhdistys. Yhdistyksen perustamisen jälkeen on tapahtunut paljon hyviä asioita.

Yhdistyksen aktiivit ovat tehneet kovan työn Jäälinjärven hyväksi, mutta jos keskitytään edelleen vedenlaatuun, niin mikä tilanne on nyt verrattuna 80-lukuun?

- Virikistyskäyttöä ajatellen vesi on hyvässä kunnossa. Toki se on edelleen tummaa, eikä niin läpikuultavaa kuin 80-luvulla, mutta tilanne on senkin suhteen paranemaan päin.

Miten tähän on sitten päästy?

- Lyhyesti jos käydään tätä valtavaa prosessia läpi, niin hoitokalastuksella on saatu aikaan loistavia tuloksia. Särkikantaa on saatu pienennettyä kalastamalla, mikä

*Vapaaehtoiset ylläpitävät talvisin latu- ja kävelyreittejä Jäälinjärven jäällä.
Kuva: Jaco From Studio Formo*

JCR

JAALICITYROKKI
10.6.2023

WWW.JCR.FI

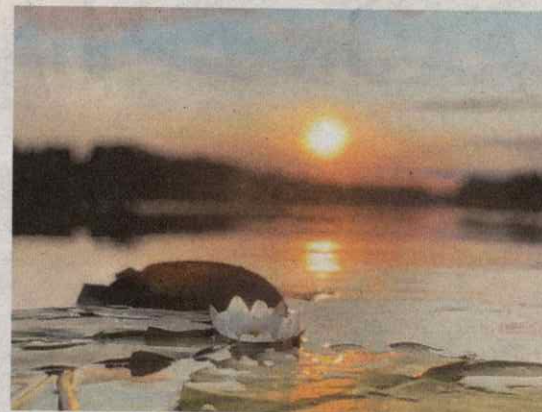

On mahtavaa, kuinka Jäälinjärvestä pidetään huolta ja mahdollistetaan se, että pystymme nauttimaan järven tarjoamista mahdollisuuksista. Toki järvestä pystyy nauttimaan myös talvisin.

- Se on juurikin näin. Jäälissä on joukko vapaaehtoisia, jotka talvisin auraavat kävelyreitit järvelle ja kunnostavat hiihtoladun aina, kun se on mahdollista. Nämä vapaaehtoiset mahdollistavat, että pääsemme nauttimaan järvestä myös talvisin.

Loistava kuulla. On myös mahtava ollut huomata, kuinka nuoriso on ottanut esimerkiksi Kalamäen omakseen ja käy paistamassa siellä makkaraa ja viettämässä aikaa. Onko nuoret löytämässä luonnon uudelleen?

- Olemme vuosia tehneet koulun ja koululaisten kanssa yhteistyötä ja luulen, että tämän takia ulkoilupaikkoja täällä Jäälissä osataan arvostaa ja käyttää oikein. Ilkivaltaa esiintyy paljon vähemmän kuin muualla. Nuoret viettävät aikaa luonnossa ja kalastavat järvellä, niin kesällä kuin myös talvella. Nuoret osaavat tänä päivänä arvostaa ympäristöään ja käyttäytyvät todella vastuullisesti.

Kuva: Jaco From Studio Formo.

Nämä ovat hienoja uutisia ja voidaankin sanoa, että Jäälissä ja nuorissa on tulevaisuus!

Suodatinkangas. Kuva: Jaco From Studio Formo.